

PRACUJESZ ZA GRANICĄ? PRZECZYTAJ!

**JEŚLI JESTEŚ AKTYWNY ZAWODOWO NA TERENIE PAŃSTW CZŁONKOWSKICH,
TO MOŻESZ W TYM SAMYM OKRESIE PODLEGAĆ ZABEZPIECZENIU
SPOŁECZNEMU WYŁĄCZNIE W JEDNYM PAŃSTWIE.**

Szczegółowe informacje dotyczące ubezpieczeń społecznych dostępne są w serwisach:
www.zus.pl | mojaskladka.zus.pl
Platforma Usług Elektronicznych: **pue.zus.pl**

Centrum Obsługi Telefonicznej ZUS:
801-400-987 dla tel. stacjonarnych
22 560-16-00 także dla tel. komórkowych
Skype: **zus_centrum_obsługi_tel** e-mail: **cot@zus.pl**

warto
wiedzieć
więcej

PRACUJESZ ZA GRANICĄ?

Każde z państw członkowskich Unii Europejskiej, Europejskiego Obszaru Gospodarczego (Islandia, Liechtenstein i Norwegia) oraz Szwajcaria stosuje własne przepisy z zakresu zabezpieczenia społecznego. Dla uproszczenia wszystkie te państwa będziemy nazywać państwami członkowskimi. Zasady określające, w jaki sposób ustalane jest państwo, w którym pracownik powinien być zgłoszony do ubezpieczeń społecznych, wynikają z prawa unijnego.

Poniżej przedstawiliśmy reguły, które pomogą Ci ustalić, gdzie będziesz podlegał ubezpieczeniu społecznemu, jeśli wykonujesz pracę w kilku państwach członkowskich.

Jeżeli wykonujesz swoją pracę w kilku państwach członkowskich jednocześnie, powinieneś poinformować o tym instytucję właściwą w państwie członkowskim miejsca zamieszkania (w Polsce jest to ZUS), która ustali, w którym kraju będziesz podlegał ubezpieczeniom.

ZASADA JEDNEGO USTAWODAWSTWA

Jeśli jesteś aktywny zawodowo na terenie państw członkowskich, to możesz w tym samym okresie podlegać ubezpieczeniu społecznemu **wyłącznie w jednym państwie**.

Państwo, w którym powinieneś podlegać ubezpieczeniu społecznemu, ustalane jest w oparciu o przepisy rozporządzeń unijnych. Przedstawiliśmy je w dalszej części tej ulotki.

ZASADA MIEJSCA WYKONYWANIA PRACY

Jeżeli wykonujesz pracę najemną w państwie członkowskim, powinieneś podlegać przepisom z zakresu zabezpieczenia społecznego obowiązującym w tym państwie. Nie ma w tym przypadku znaczenia, gdzie Twój pracodawca ma siedzibę lub gdzie mieszkasz.

**JEŚLI JESTEŚ AKTYWNY ZAWODOWO NA TERENIE PAŃSTW CZŁONKOWSKICH,
TO MOŻESZ W TYM SAMYM OKRESIE PODLEGAĆ ZABEZPIECZENIU SPOŁECZNEMU
WYŁĄCZNIE W JEDNYM PAŃSTWIE.**

Przykład:

Pracodawca niemiecki zatrudnia Cię, na podstawie umowy o pracę, do reprezentowania jego interesów w naszym kraju, ponieważ mieszkasz w Polsce. Ze względu na to, że będziesz pracował wyłącznie tutaj, będziesz podlegał polskim przepisom w zakresie zabezpieczenia społecznego. Niemiecki pracodawca powinien zgłosić Cię jako pracownika do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego w Polsce i opłacać należne składki.

Podstawa prawna: art. 11 ust. 3 lit. a rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004.

Wyjątkową sytuacją jest delegowanie. Więcej na ten temat dowiesz się z ulotki *Jesteś delegowany do pracy za granicą? Przeczytaj!*

PRACA W DWÓCH LUB W KILKU PAŃSTWACH DLA JEDNEGO PRACODAWCY

Jeśli mieszkasz w Polsce, jesteś zatrudniony przez **jednego** pracodawcę i wykonujesz pracę w Polsce oraz w innych państwach członkowskich (równocześnie lub na zmianę w dwóch lub w kilku państwach), to **będziesz podlegał** przepisom z zakresu zabezpieczenia społecznego **w państwie, w którym mieszkasz, jeżeli wykonujesz znaczącą część pracy w tym państwie.**

Jeżeli pracujesz w kraju zamieszkania przez **co najmniej 25% czasu pracy** i/lub zarabiasz w nim **co najmniej 25% wynagrodzenia**, będziesz podlegał zabezpieczeniu społecznemu w tym państwie.

Przykład:

Od kilku lat jesteś zatrudniony przez polskiego pracodawcę, u którego wzięłeś urlop wypoczynkowy. Podczas tego urlopu zatrudnił Cię niemiecki pracodawca, dla którego pracujesz na terenie Niemiec. Będzie wykonywał tę pracę tylko przez 3 tygodnie. Ponieważ Twoje miejsce zamieszkania znajduje się w Polsce, praca w Niemczech ma charakter sezonowy, a zatrudnienie u polskiego pracodawcy stanowi znaczącą część Twojej pracy, będziesz podlegał ustawodawstwu polskiemu.

Podstawa prawna: art. 13 ust. 1 lit. a rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004.

Jeżeli nie wykonujesz znaczącej części pracy w państwie zamieszkania, będziesz podlegał ubezpieczeniom w państwie, w którym Twój pracodawca ma siedzibę.

Przykład:

Jesteś zatrudniony przez polskiego pracodawcę, dla którego pracujesz jako kierowca w transporcie międzynarodowym. Pracę tę wykonujesz na terenie 10 państw członkowskich. Twoje miejsce zamieszkania znajduje się w Polsce, gdzie nie wykonujesz swojej pracy. Ponieważ jednak na terenie Polski znajduje się siedziba Twojego pracodawcy, będziesz podlegał ustawodawstwu polskiemu.

Podstawa prawna: art. 13 ust. 1 lit. b pkt. i rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004.

Jeśli pracujesz dla jednego pracodawcy w kilku państwach członkowskich jednocześnie i po uwzględnieniu opisanych powyżej zasad okaże się, że podlegasz polskim przepisom z zakresu zabezpieczenia społecznego, to Twój pracodawca powinien zwrócić się do ZUS o wydanie formularza A1. Formularz potwierdza, że podlegasz zabezpieczeniu społecznemu wyłącznie w Polsce.

PRACA W DWÓCH LUB W KILKU PAŃSTWACH DLA DWÓCH LUB KILKU PRACODAWCÓW Z SIEDZIBAMI TYLKO W JEDNYM PAŃSTWIE

Jeśli mieszkasz w Polsce i nie wykonujesz w niej znacznej części swojej pracy, natomiast jesteś zatrudniony przez co najmniej dwóch pracodawców, których siedziby znajdują się tylko w jednym państwie członkowskim, podlegasz zabezpieczeniu społecznemu w tym państwie.

Przykład:

Jesteś zatrudniony przez dwóch pracodawców. Są to dwie firmy austriackie, z siedzibami w Austrii. Twoje miejsce zamieszkania znajduje się w Polsce, gdzie znaczna część pracy nie jest wykonywana. Ponieważ siedziba obu pracodawców znajduje się w tym samym państwie, czyli w Austrii, będziesz podlegał austriackim przepisom w zakresie zabezpieczenia społecznego.

Podstawa prawna: art. 13 ust. 1 lit. b pkt ii rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004.

PRACA W DWÓCH LUB W KILKU PAŃSTWACH DLA DWÓCH LUB KILKU PRACODAWCÓW Z SIEDZIBAMI W DWÓCH PAŃSTWACH, Z KÓRYCH JEDNO JEST PAŃSTWEM MIEJSCA ZAMIESZKANIA

Jeśli mieszkasz w Polsce, lecz nie wykonujesz w niej znacznej części swojej pracy, natomiast jesteś zatrudniony przez co najmniej dwóch pracodawców, których siedziby znajdują się w dwóch państwach członkowskich, z których jedno to Polska, podlegasz zabezpieczeniu społecznemu w innym niż Polska państwie członkowskim.

Przykład:

Jesteś zatrudniony przez dwóch pracodawców. Jeden ma siedzibę w Niemczech, drugi w Polsce. Twoje miejsce zamieszkania znajduje się w Polsce, gdzie nie jest wykonywana znaczna część Twojej

pracy. Ponieważ nie pracujesz w znacznej części w państwie, w którym mieszkasz, będziesz podlegał niemieckim przepisom w zakresie zabezpieczenia społecznego.

Podstawa prawna: art. 13 ust. 1 lit. b pkt iii rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004.

Gdy nie wykonujesz znacznej części pracy w państwie, w którym mieszkasz, zawsze będziesz podlegał ubezpieczeniom w innym państwie, pod warunkiem że w tym drugim państwie znajduje się siedziba jednego z Twoich pracodawców.

PRACA W DWÓCH LUB W KILKU PAŃSTWACH DLA DWÓCH LUB KILKU PRACODAWCÓW

Jeśli nie wykonujesz znacznej części pracy w państwie zamieszkania, a jesteś zatrudniony przez różnych pracodawców, przy czym co najmniej dwóch z nich ma siedziby w różnych państwach, innych niż to, w którym mieszkasz, to podlegasz zabezpieczeniu społecznemu w państwie zamieszkania, bez względu na to, czy jesteś w nim aktywny zawodowo, czy też nie.

Przykład:

Jesteś zatrudniony przez trzech pracodawców – duńskiego, fińskiego i szwedzkiego. Twoje miejsce zamieszkania znajduje się w Polsce. Mimo że pracę wykonujesz poza granicami kraju, czyli żadna część Twojej pracy nie jest wykonywana w Polsce, ze względu na to, iż siedziba co najmniej dwóch Twoich pracodawców znajduje się w różnych państwach członkowskich, natomiast w Polsce znajduje się Twoje miejsce zamieszkania, będziesz podlegał polskiemu ustawodawstwu. Zagraniczni pracodawcy powinni zatem zarejestrować się w polskim systemie ubezpieczeń społecznych i opłacić za Ciebie należne składki.

Podstawa prawna: art. 13 ust. 1 lit. b pkt. iv rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004.

Jeśli zamieszkujeś w Polsce i jesteś zatrudniony przez kilku pracodawców z siedzibami w różnych państwach, to powinieneś wystąpić do oddziału ZUS właściwego terytorialnie ze względu na Twoje miejsce zamieszkania o wydanie formularza A1. Zaświadczenie to będzie potwierdzało, że podlegasz zabezpieczeniu społecznemu wyłącznie w Polsce. Formularz A1 oraz wnioski o jego wydanie dostępny jest na stronie www.zus.pl w dziale „Formularze UE”.

PAMIĘTAJ!

Jeżeli masz wątpliwości, czy zagraniczny pracodawca odprowadza składki na ubezpieczenia społeczne do Polski, należy skontaktować się z placówką ZUS. Warto też zarejestrować się na pue.zus.pl i na bieżąco, wygodnie i łatwo przez Internet sprawdzać, czy na Twoje konto emerytalne wpływają składki. Aby uzyskać informacje o obowiązkach, jakie pracodawca zagraniczny powinien wypełnić wobec swojego pracownika, a także informacje o zasadach zgłaszania zagranicznych płatników składek do polskiego systemu zabezpieczenia społecznego, należy skontaktować się z I Oddziałem ZUS w Warszawie, ul. Senatorska 6/8, 00-917 Warszawa.

PRACA NAJEMNA W JEDNYM PAŃSTWIE I PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI NA WŁASNY RACHUNEK W INNYM PAŃSTWIE

Jeśli pracujesz w jednym państwie członkowskim i w tym samym czasie prowadzisz działalność na własny rachunek w innym państwie członkowskim, to **będziesz podlegał** ubezpieczeniom społecznym **w państwie członkowskim, w którym wykonujesz pracę najemną**.

Jeżeli pracujesz tylko w Polsce, natomiast działalność na własny rachunek prowadzisz w innym państwie członkowskim, powinieneś zwrócić się do ZUS o wydanie formularza A1.

Jeżeli pracę najemną wykonujesz w innym państwie członkowskim, a w Polsce prowadzisz działalność na własny rachunek, powinieneś uzyskać formularz A1 z instytucji ubezpieczeniowej państwa, w którym wykonujesz pracę najemną. Dokument ten będzie potwierdzał, że nie powinieneś odprowadzać w Polsce składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne.

Przykład:

Jesteś pracownikiem zatrudnionym przez duńską pracodawcę na terenie Danii i jednocześnie prowadzisz działalność na własny rachunek na terenie Polski. Twoje miejsce zamieszkania znajduje się w Polsce. W takim przypadku zastosowanie będą miały przepisy w zakresie zabezpieczenia społecznego państwa, na terenie którego wykonujesz pracę najemną, a więc przepisy duńskie. Powinieneś jednak skontaktować się z Oddziałem ZUS właściwym ze względu na Twoje miejsce zamieszkania w Polsce. Oddział ustali właściwe ustawodawstwo i poinformuje o swoim ustaleniu zarówno Ciebie, jak i instytucję duńską. Ona po otrzymaniu takiej informacji powinna potwierdzić formularz A1, na Twój wniosek. Zaświadczy w ten sposób, że podlegasz ustawodawstwu duńskiemu. Tak więc wszystkie składki na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne z pracy w Danii (być może i składka z działalności na własny rachunek prowadzonej w Polsce, o ile tak stanowią krajowe przepisy prawa duńskiego), powinny być opłacane do duńskiego systemu zabezpieczenia społecznego.

Podstawa prawna: art. 13 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004.

Gdy masz wątpliwości, które państwo powinieneś podać jako Twoje miejsce zamieszkania, powinieneś wziąć pod uwagę następujące kryteria pomocnicze:

- czas trwania i ciągłość pobytu na terytorium państw członkowskich,
- sytuacja, w której się znajdujesz, w tym:
 - charakter i specyfika wykonywanej pracy, w szczególności miejsce, w którym praca ta jest zazwyczaj wykonywana, jej stały charakter oraz czas trwania każdej umowy o pracę;
 - sytuacja rodzinna oraz więzi rodzinne;
 - prowadzenie jakiegokolwiek działalności o charakterze niezarobkowym;
 - jeśli jesteś studentem – źródło Twojego dochodu;
 - sytuacja mieszkaniowa – czy sytuacja ta ma charakter stały;
 - państwo członkowskie, w którym dla celów podatkowych jesteś uważany za osobę w nim zamieszkałą.

Powinieneś jednak pamiętać, iż instytucja, która będzie ustalała ustawodawstwo, musi brać pod uwagę przede wszystkim Twoje zamiary, jakie wynikają z tych okoliczności. Istotne są zwłaszcza powody, które skłoniły Ciebie do przemieszczenia się. Są one uznawane za rozstrzygające dla ustalenia Twojego rzeczywistego miejsca zamieszkania.

Należy pamiętać, że do wniosku o ustalenie ustawodawstwa lub wydanie formularza A1, należy dołączyć wypełnione oświadczenie o miejscu zamieszkania. Wzór dostępny jest na stronie internetowej www.zus.pl w dziale „Formularze UE”.

PAMIĘTAJ!

Jeśli wykonujesz pracę w kilku państwach członkowskich jednocześnie, to w każdym przypadku opisanym powyżej powinieneś powiadomić o tym instytucję właściwą w państwie miejsca zamieszkania. Ustali ona, w którym państwie powinieneś być ubezpieczony.

PODSTAWA PRAWNA:

- **rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004** z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE L 166 z 30 kwietnia 2004 r., str. 1 z późn. zm.),
- **rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009** z dnia 16 września 2009 r. dotyczące wykonywania Rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE L 284 z 30 października 2009 r., str. 1 z późn. zm.),
- **decyzja Komisji Administracyjnej ds. Koordynacji Systemów Zabezpieczenia Społecznego nr A2** z dnia 12 czerwca 2009 r. dotycząca wykładni art. 12 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 w sprawie ustawodawstwa mającego zastosowanie do pracowników delegowanych i osób wykonujących pracę na własny rachunek, tymczasowo pracujących poza państwem właściwym (Dz. Urz. UE C 106 z 24 kwietnia 2010 r., str. 5),
- **Praktyczny poradnik: Ustawodawstwo mające zastosowanie do pracowników w Unii Europejskiej (UE), Europejskim Obszarze Gospodarczym (EOG) i Szwajcarii** (www.zus.pl/poradniki).

Warszawa, sierpień 2013 r.

ABC UBEZPIECZONEGO

- 1 Sprawdź, czy pracodawca (zleceniodawca) zgłosił Cię do ubezpieczeń społecznych. Jeżeli tego nie zrobił, a zachorujesz lub będziesz miał wypadek w pracy, możesz mieć problem z otrzymaniem świadczeń z ZUS.
- 2 Zadbaj o zgłoszenie do ubezpieczenia zdrowotnego Twoich najbliższych – współmałżonka i dzieci – jeżeli nie mają innego tytułu do ubezpieczenia. Jeżeli nabędą samodzielnie prawo do ubezpieczenia, pamiętaj, by ich wyrejestrować.
- 3 Sprawdź, czy pracodawca odprowadza za Ciebie składki od właściwej podstawy, czy nie zaniża jej. Składki od niższego wynagrodzenia, niż faktycznie otrzymujesz, to niższe świadczenia dziś (zasiłek chorobowy czy macierzyński) oraz w przyszłości (emerytura lub renta).
- 4 Bez wychodzenia z domu możesz zapoznać się z danymi zapisanymi na Twoim indywidualnym koncie w ZUS. Sprawdź to sam na Platformie Usług Elektronicznych – pue.zus.pl.
- 5 Jeśli pracujesz za granicą, sprawdź, w którym kraju powinieneś być ubezpieczony.
- 6 Sprawdź, czy pracodawca zgłosił Cię do ubezpieczenia zdrowotnego. Jeżeli tego nie zrobił, nie będziesz mógł korzystać z publicznej opieki zdrowotnej, nie otrzymasz recepty na leki refundowane.
- 7 Jeżeli Twoje dane identyfikacyjne, adresowe lub ewidencyjne uległy zmianie, poinformuj o tym swojego pracodawcę, a jeśli pracodawca już nie istnieje, możesz zgłosić zmianę za pośrednictwem Platformy Usług Elektronicznych – pue.zus.pl.
- 8 Gdy otrzymasz informację o stanie konta ubezpieczonego w ZUS, zweryfikuj zawarte w niej dane – w trosce o Twoją przyszłą emeryturę.
- 9 Dzięki dostępowi do konta ubezpieczonego w portalu pue.zus.pl, możesz na podstawie zgromadzonych tam danych i prognozowanych przez siebie przyszłych dochodów wyliczyć wysokość hipotetycznej emerytury.
- 10 Pamiętaj, że do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych, jeśli przestaniesz pracować, możesz przystąpić dobrowolnie. Dzięki temu będziesz miał wyższe świadczenie.

pue
PLATFORMA USŁUG ELEKTRONICZNYCH
ZAKŁAD UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

pue.zus.pl | www.zus.pl

Zarejestruj się i sprawdzaj na bieżąco stan Twojego indywidualnego konta, w tym zwaloryzowany kapitał początkowy i zgromadzone składki, a także wiele innych informacji o Twoim ubezpieczeniu. Teraz możesz przez Internet składać wnioski i inne dokumenty, otrzymywać odpowiedzi lub zarezerwować wizytę w placówce ZUS.

Centrum Obsługi Telefonicznej.
Konsultanci ZUS czekają na Ciebie:
801 400 987
z telefonów stacjonarnych
22 56 01 600
także z telefonów komórkowych
Skype: zus.centrum.obsługi_tel
e-mail: col@zus.pl

INNOWACYJNA
GOSPODARKA
Narzędziowa Strategia Rozwoju

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

